

https://24tv.ua/antikoruptyivni_organ_i_vidzvituvali_pro_konflikt_shho_rozgorivsyu_mizh_nimi_n892832. – Назва з екрана.

3. Спиридонов М. Основная функция Государственного бюро расследований – попытаться взять под контроль НАБУ [Электронный ресурс] / М. Спиридонов. – Режим доступа: https://24tv.ua/osnovnaya_funktsiya_gosudarstvennogo_byuro_rassledovaniy_popyitatsya_vzyat_pod_kontrol_nabu_n891877. – Загл. с экрана.

4. НАБУ, САП, НАЗК і ДБР: хто всі ці «люди», як розшифровуються і чим взагалі займаються [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/nabu_sap_nazk_i_dbr_hto_usi_tsi_lyudi_yak_rozshifrovuyutsya_i_chim_vzagal_li_zaymayutsya_n891171. – Назва з екрана..

Дубчак Людмила Миколаївна, доцент кафедри парламентаризму та політичного менеджменту Національної академії державного управління при Президентові України, кандидат філософських наук, доцент

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СЛУЖБІ УВ'ЯЗНЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Проблема корупції та подолання її є нагальною не лише для вітчизняної системи публічного управління, а й міжнародної спільноти. Особливе місце вона посідає в правоохоронній діяльності й кримінально-виконавчій системі.

З метою пошуку ефективних шляхів подолання цього негативного явища важливо вивчати й аналізувати досвід зарубіжних країн. Метою цього дослідження є здійснення аналізу досвіду Польщі із запобігання та протидії корупції в Службі ув'язнення.

Корупційні злочини визначають як вид злочинної поведінки в кримінальному законодавстві Польщі. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини передбачена ст. 228–231 Кримінального кодексу Польщі [1].

Проблему корупції визнано як таку, що потребує особливої уваги системи державного управління Служби ув'язнення Польщі. Відповідно, заходи із запобігання та протидії корупції тут нормативно та організаційно врегульовано.

Так, ще в наказі Генерального директора Служби ув'язнення від 27 січня 2011 року № 8/2011 [2] було зазначено, що всі атестовані та цивільні співробітники (далі – співробітники) Служби ув'язнення, які мають інформацію про корупційні справи в Службі, можуть подавати інформацію через відповідні екстрені телефонні цілодобові служби уповноваженого генерального директора Служби ув'язнення в питаннях запобігання корупції. Щодо переданої інформації забезпечується збереження анонімності й конфіденційності.

Згідно зі статистикою щодо вчинених корупційних злочинів, звинувачення в їх здійсненні відповідні органи за останні роки висували в середньому відносно 10 співпрацівників Служби ув'язнення на рік, що є помірним показником з огляду на загальну кількість співробітників. Однак навіть поодинокі випадки такої поведінки досить негативно позначаються на репутації та іміджі Служби ув'язнення.

Найбільш поширеним корупційним явищем у польських установах виконання покарань була так звана «каскадна» корупція (співробітники нижчого ступеня карних закладів змушені були передавати певну грошову квоту своїм керівникам). Така корупція виникає у зв'язку з тим, що в закладах карних донині існує проблема діяльності злочинних груп, у тому числі й таких, які спеціалізуються на поширенні наркотичних засобів, залучають засуджених та їх рідних до співпраці. Відповідно, це провокує засуджених та їхні родини вдаватися до корупційних дій зі співробітниками установ виконання покарань, зокрема передавати певні фінансові засоби співробітникам закладів з метою відсторонення від цього явища [3, с. 42].

Служба ув'язнення Польщі не має законних важелів для здійснення операційно-розшукової діяльності в питаннях протидії корупції. Вона здійснює аналіз випадків корупційної поведінки серед співробітників, а також організацію певних навчальних курсів для співробітників з питань протидії корупції.

З метою координації реалізації таких завдань генеральний директор Служби ув'язнення ще 1 лютого 2011 року призначив на посаду уповноваженого генерального директора Служби ув'язнення в питаннях протидії корупції в Службі ув'язнення, обов'язками якого є організація навчальних курсів співробітників і координація дій, що стосуються запровадження механізмів протидії корупції в Службі. Нині уповноважений організував співпрацю з Центральним антикорупційним бюро з питань профілактики корупційних явищ.

У структурі Центрального управління Служби ув'язнення 1 липня 2015 року було створено Бюро внутрішніх справ, директор якого має виконувати одночасно функції Уповноваженого в протидії корупції

У межах антикорупційної діяльності Уповноважений у питаннях протидії корупції разом з Бюро внутрішніх справ у співпраці з Антикорупційним бюро організують навчальні тренінги для співробітників Служби з питань протидії корупції. Програма навчальних курсів передбачає:

1) визначення ключових понять, пов'язаних із протидією корупції, таких як «корупція» (у загальному та правовому контексті), «публічний співробітник», «особа, яка виконує публічну функцію», «майнова користь», «особиста користь» тощо;

2) обговорення різних форм корупції в правовому значенні;

3) встановлення найбільш поширених форм корупційної поведінки;

4) висвітлення правових наслідків корупційної поведінки;

5) з'ясування уявлень про способи поведінки в корупційній ситуації;

6) обговорення правових та інституційних можливостей судового переслідування корупції в Польщі [4].

У навчальних підрозділах Служби ув'язнення під час проходження професійних навчальних курсів увагу зосереджують на дотриманні етичних цінностей під час несення служби. Співробітники опановують здатність розпізнавати й реагувати на корупційну поведінку. Під час практичних занять слухачі навчаються розпізнавати специфіку середовища засуджених, діяти в складних ситуаціях, пов'язаних із маніпуляцією, корупцією чи недозволеними контактами із засудженими. Вони також мають можливість тренувати

опорну поведінку та виховувати відповідну реакцію на феномен корупції. Навчально-методичним матеріалом для подібних тренінгових занять стала публікація Центральної навчальної установи Служби ув'язнення у м. Каліш «Після цього буде за пізно. Явище корупції в організаційних підрозділах Служби ув'язнення» («Zanim będzie za późno. Zjawisko korupcji w jednostkach organizacyjnych SW») [5].

У 2014 році з метою протидії корупції в організаційних підрозділах Служби ув'язнення, уповноважений генерального директора в питаннях протидії корупції відкрив електронну пошту для надсилання повідомлень про випадки корупційної поведінки чи загрози можливої корупції дії в підрозділах Служби.

Електронна пошта й екстрені телефони реагування на загрози корупційних явищ функціонують згідно з відповідними засадами:

1) інформацію на антикорупційну скриньку чи екстрений телефон може передати кожен працівник Служби ув'язнення, а також будь-яка інша особа, котра володіє даними, що стосуються корупційних дій у підрозділах Служби;

2) кожна заява має бути захищена від несанкціонованого доступу;

3) доступ до інформації, яка надходить за посередництвом електронної скриньки чи екстреного телефону, має лише уповноважений генерального директора Служби ув'язнення в питаннях протидії корупції в Службі ув'язнення;

4) якщо відомість, що надійшла на антикорупційну скриньку, стосується інформації про можливе вчинення відповідного злочинного, пов'язаного з корупційною дією, то уповноважений генерального директора Служби ув'язнення в питаннях протидії корупції негайно інформує генерального директора з метою негайного реагування, про що йдеться в ст. 304 § 2 Кримінально-процесуального кодексу [6];

5) будь-яку інформацію, що надійшла на антикорупційну скриньку, перевіряють щодо можливої дискредитації осіб, стосовно яких здійснено заяву;

6) особа, яка здійснює відповідне повідомлення через антикорупційну скриньку, може зберігати анонімність;

7) інформація, яка надійшла через відповідні повідомлення чи телефонним зв'язком (що уможливило

ідентифікацію інформатора) підлягає захисту як на етапі з'ясування справи, як і під час проведення можливих дій щодо запобігання корупційним проявам;

8) особа, яка повідомляє про загрозу корупційної дії або вчинення корупційної дії, може вимагати від уповноваженого генерального директора Служби ув'язнення в питаннях протидії корупції в Службі ув'язнення повідомлення про спосіб використання переданої інформації [4].

На сьогодні в межах реалізації антикорупційної програми дій у Службі ув'язнення враховують положення резолюції Ради Міністрів «Про антикорупційну програму Уряду на 2014–2019 рр.» від 1 квітня 2014 року № 37 [7].

Заплановані в межах програми заходи у сфері протидії корупції в Службі передбачають проведення масштабної інформаційної та навчальної акції для співробітників Служби ув'язнення та працівників підпорядкованих чи наглядових прив'язничних закладів та установ; організацію семінарів, конференцій за участі експертів, науковців і позаурядових представників; обмін досвідом щодо цього питання з представниками інших служб, які відповідають за безпеку держави у сфері протидії корупції.

Список використаних джерел

1. Kodeks karny. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf>. – Title from the screen.

2. Zarządzenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. – 2011. – № 8, z dnia 27.01.2011 r.

3. Chomczyński P. Zakłady karne dla dorosłych w Meksyku z punktu widzenia ochrony praw człowieka. Analiza socjologiczna / P. Chomczyński // Актуальні проблеми прав людини, яка перебуває в конфлікті зі законом, крізь призму правових реформ: зб. матеріалів Міжнар. практ. конф. (Київ, 2 груд. 2016 р.). – Київ : Ін-т крим.-викон. служби, 2016. – С. 42–44.

4. Krakowska E. Przeciwdziałanie zachowaniom korupcyjnym w Służbie Więziennej [Electronic resource] / E. Krakowska. – Mode of access: <http://sw.gov.pl/aktualnosc/Przeciwdzialanie-zachowaniom-korupcyjnym-w-Sluzbie-Wieziennej>. – Title from the screen.

5. Zanim będzie za późno. Zjawisko korupcji w jednostkach organizacyjnych SW. COSSW w Kaliszu.

6. Kodeks postępowania karnego. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>. – Title from the screen.

7. Uchwała nr 37 Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20140000299>. – Title from the screen.

Жидков Валерій Леонідович, детектив
Національного антикорупційного бюро
України

ДОСВІД БЮРО З РОЗСЛІДУВАННЯ КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІНГАПУРУ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНАМ

Згідно з багаторічними рейтингами міжнародної організації Transparency International, Сінгапур – одна з найменш корумпованих держав світу, що посідає перше місце серед азійських країн за цим показником. «У Сінгапурі констатовано всього декілька випадків корупції, – зазначено у звітах організації, – усі вони розслідувані, винні постали перед судом і покарані» [1].

Запорукою такого рейтингу, зокрема, є те, що 1952 року в Сінгапурі було засновано спеціалізований державний антикорупційний орган – Бюро з розслідування корупційної діяльності (БРКД), покликане виконувати завдання щодо запобігання та розслідування злочинів, пов'язаних із корупцією, як у державному, так і в приватному секторах. Основними функціями органу було визначено отримання й розслідування скарг про можливі випадки корупції, розслідування протизаконних дій і зловживань службовими особами, учинених публічними службовцями, яких підозрюють у корупції, а також запобігання цьому протиправному явищу на основі аналізу практики й порядку роботи публічних установ [2, с. 41].